

VIDÉKFEJLESZTÉSI
MINISZTERIUM

A tejágazat fejlesztésének lehetőségei a 2014- 2020 közötti KAP tükrében

Dr. Feldman Zsolt
agrárgazdaságért felelős helyettes államtitkár
Vidékfejlesztési Minisztérium

III. Tejágazati Konferencia, 2013. november 21.

Hazai helyzetkép

Az **élő állatok és állati termékek** 2012-ben 762 milliárd Ft kibocsátást értek el, mely **8%-kal magasabb az előző évihez** viszonyítva.

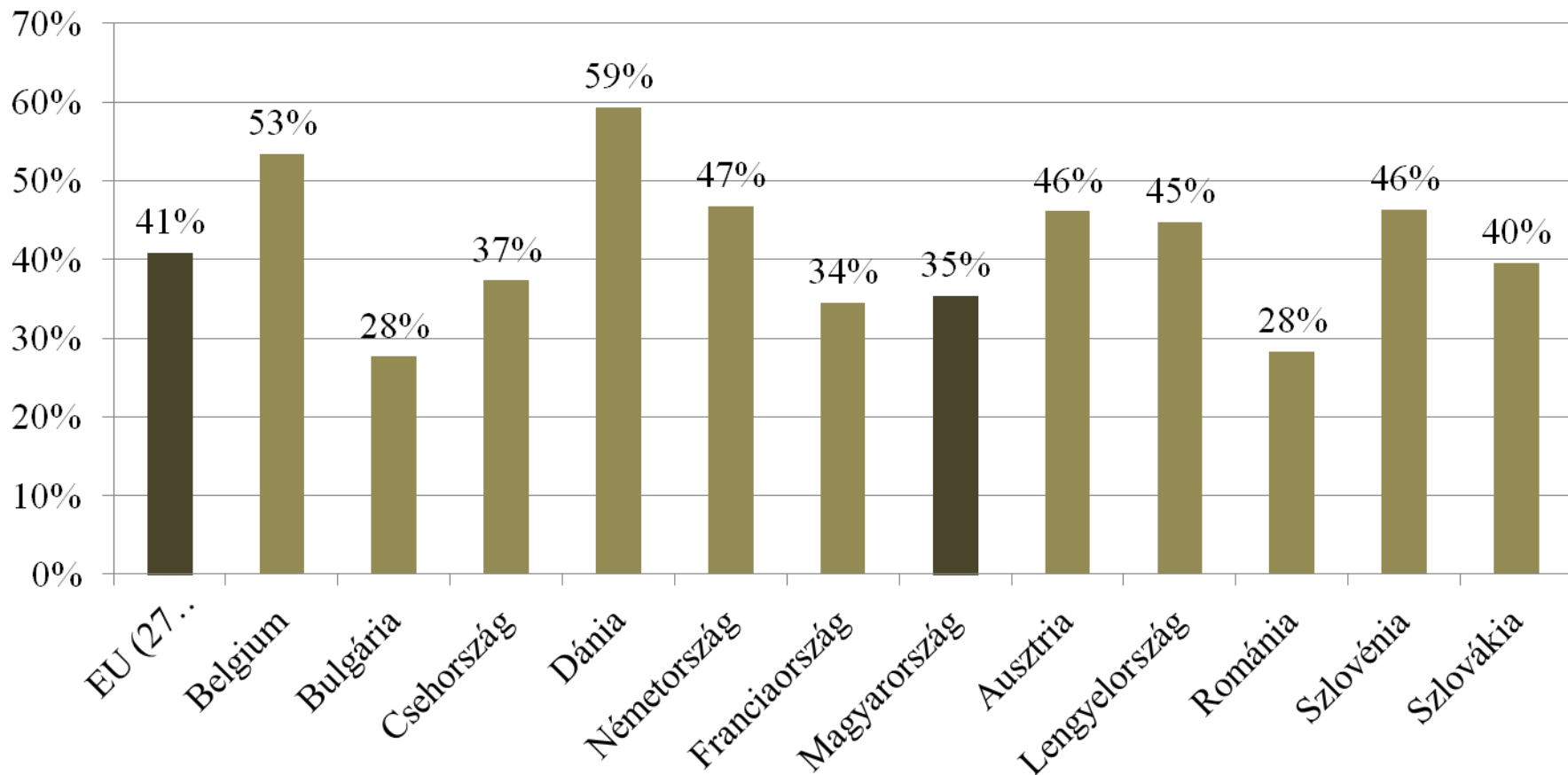
Ebből:

- baromfiágazat 30%,
- sertéságazat 27,2%,
- szarvasmarha ágazat 7,4%,
- **tejtermelés 20%,**
- tojástermelés 7,7%.

2012-ben a teljes mezőgazdaság bruttó kibocsátásából az **élő állat és állati termékek részesedése 35,1%** tett ki.

Az állattenyésztés részesedése a mezőgazdaság teljes kibocsátásából az EU-ban, 2012

Állatállomány

Állatállomány (1000 db)				
Megnevezés	2010*	2011*	2012*	2013 június
Szarvasmarha	681	698	753	758
<i>Ebből: tehén</i>	<i>309</i>	<i>328</i>	<i>336</i>	<i>335</i>
Sertés	3 168	3 032	2 956	2 892
<i>Ebből: anyakoca</i>	<i>219</i>	<i>210</i>	<i>198</i>	<i>194</i>
Ló	65	74	76	62
Juh	1 181	1 095	1 147	1 164
<i>Ebből: anyajuh</i>	<i>844</i>	<i>833</i>	<i>836</i>	<i>810</i>
Tyúkféle	31 710	33 006	30 075	33 577
Lúd	3 028,2	3 537,1	3 337,5	3 963
Kacsa	513	4 436	4 242	4 630,1
Pulyka	3 168	2 999	2 799	2 236,4

Forrás: KSH

*: az éves állományadatokat tartalmazza

Főbb állati termékek termelői árának változása

Megnevezés	2010 (éves átlagár)	2011 (éves átlagár)	2012 (éves átlagár)	2012. 45. hét	2013. 45. hét	Változás 2013. 45. hét / 2012. 45. hét
Vágótehén*	474,97	595,46	688,23	639,41	571,46	89,37 %
Vágósertés**	364,36	405,82	473,83	497,06	478,28	96,22%
Vágócsirke	213,57	249,47	268,93	290,24	285,18	98,26%
Nyers tej***	71,46	86,12	86,57	86,58 (október)	103,28 (október)	119,29%
Tojás****	17,5	17,02	24,33	24,72	20,47	82,79%

Forrás: AKI PÁIR

*hazai termelésből származó, E-P kategória összesen, hasított meleg súlyban, HUF/kg

**hasított meleg súlyban, E minőségi osztályban, HUF/kg

*** extra minőségben, HUF/kg

****M+L méretkategória összesen, HUF/db

2014 – átmeneti év

Az új költségvetési keretek terhére, de a meglévő **SAPS-rendszer** a jelenlegi feltételekkel folytatható

Folytathatóak még:

- **Különleges támogatások** (szerkezetátalakítási programok)
- **Elkülönített támogatások** (elkülönített zöldség-gyümölcs és cukortámogatás)
- **Nemzeti kiegészítő támogatások** (átmeneti nemzeti támogatás)
- **Nemzeti támogatások**

KAP ÚJ CÉLKITŰZÉSEI (2014-2020)

1. Életképes élelmiszertermelés:

- a mezőgazdasági jövedelmek és a szektor versenyképességének javítása.

2. Természeti erőforrásokkal való fenntartható gazdálkodás:

- a mezőgazdaság által előállított közjavak ellentételezése és ösztönözése.

3. Kiegyensúlyozott területi fejlődés:

- a vidéki közösségek és vidéki munkahelyek fenntartása.

Magyar költségvetési eredmények

- Az **EU közös költségvetésének** főösszege a 7 évre vonatkozóan 960 milliárd euró, ami **3,5%-kal**, ezen belül a **KAP költségvetése** pedig **11%-kal** (421-ről 373 milliárd euróra csökkent és már 28 tagország között oszlik meg) kevesebb mint 2007-2013, de továbbra is a második legnagyobb kiadási tétel maradt.
- 2007-2013: Magyarországon az első és a második pillér kerete (folyóáron) 10,4 milliárd euró
- **2014-2020:** Magyarországon az első és a második pillér kerete (folyóáron) **12,3 milliárd euró**, ami **1,9 milliárd euró** (folyóáron) emelkedést jelent.

Milliárd euró	Közvetlen kifizetések (I. pillér)	Vidékfejlesztés (II. pillér)
2007-2013	6,6	3,9
2014-2020	8,8	3,5

- A tagállamok közötti külső kiegyenlítés nem befolyásolja hazánk helyzetét,
- Magyarország éves **közvetlen támogatási kerete** közel **1.270-1.273 millió euró** lesz
- Magyarország éves **vidékfejlesztési kerete** közel **490 millió euró** lesz
- Magyarország részesedése a KAP költségvetéséből 2,4%-ról 3,2%-ra emelkedett.

Európai uniós közvetlen támogatások most és 2014-2020 között (EMGA)

A közvetlen támogatások új rendszere

Minden tagállam számára kötelező elemek

- Alaptámogatás (BPS/SAPS)
- „Zöld” komponens
- Fiatal gazdálkodóknak juttatott támogatás
- Nemzeti tartalék

Tagállamok által választható önkéntes elemek

- Termeléshez kötött támogatás
- Természeti hátrányokkal sújtott területek támogatása

A támogatás feltétele a kölcsönös megfeleltetés intézkedéseinek betartása

VAGY

Tagállam számára önkéntes, a gazdák számára választható elem

A kisgazdaságok számára kialakított egyszerűsített támogatási rendszer

- Zöldítés követelménye alól mentesül
- Kölcsönös megfeleltetés be nem tartása esetén közvetlen támogatása nem szankcionálható

Rugalmas modellopciók

- Az új támogatási rendszer bevezetésére 3 lehetőség van:
  - **SAPS 2014-ig, BPS** (alaptámogatási rendszer – Basic Payment Scheme) **2015-től**: előny: rugalmas átmeneti szabályok, korábbi bázisok továbbvihetőek,
  - **SAPS 2015-2017, BPS 2018-tól**: előny: rugalmas átmeneti szabályok, korábbi bázisok a SAPS keret 20%-áig továbbvihetőek, átmeneti nemzeti támogatások (ÁNT) alkalmazásának degresszív lehetősége,
  - **SAPS 2015-2020**: termeléshez kötött támogatások maximális kihasználhatósága, ÁNT alkalmazásának degresszív lehetősége
  - **Közös elem mindhárom modellben**: 15% termeléshez kötés, zöldítés, kis gazdaságok egyszerűsített támogatása, fiatal gazdák kiemelt támogatása

Ésszerűbb „zöldítés” I.

- **Kötelező a tagállam és a gazdák számára is**, a közvetlen kifizetési nemzeti keretösszeg **30%-a** (konkrét értéke gazdálkodónként változhat)
- Általános érvényű (kivéve kiskgazdálkodók), évenkénti és nem szerződéses formájú
- A kölcsönös megfeleltetés követelményein túlmutat
- Vita delegált jogi aktusokról (tagállami szabályozási hatásköröket érinti)

Ésszerűbb „zöldítés” II.

- **Feltételek:**

1. Tárgyévben termesztett növények diverzifikálása:
  - Eredeti bizottsági javaslat 3 ha felett 3 különböző növény termesztése
  - Kompromisszumos feltétel:
    - **10 ha szántó felett 2 növény,**
    - **30 ha szántó felett 3 növény** termesztésének kötelezettsége
  - **Mentesülő üzemtípusok:** egy vagy több követelményt automatikusan teljesítők (pl. biogazdaságok, döntően gyepgazdálkodással foglalkozók, egyes tanúsítási rendszerekben résztvevő gazdaságok) valamint az állandó gyepterületek.

Ésszerűbb „zöldítés” III.

2. Állandó gyepek fenntartása

- Mértéke: 5%-al lehetne megváltoztatni a nagyságát a 7 év alatt
- Kompromisszum szerint: **nemzeti vagy regionális szintű monitoring**

3. Ökológiai célterület fenntartása (állandó kultúrával fedett területen felüli jogosult területen)

- **15ha szántó felett kötelező**; konkrét lista, ami magyar szempontból több kedvező elemet tartalmaz (pl. lucerna, tájelemek, teraszok, kemikáliák használata nélkül termesztett energianövények, ugar)
- a **bevezetés kétlépcsős**: 2014-től 5%, majd egy 2017. évi felülvizsgálat után 7%

Megemelt termeléshez kötési lehetőség

- Mértéke:
  - jelenleg a teljes nemzeti keret 3,5% (3,4% tej),
  - az új rendszerben **13%** gabonafélék, olajnövények, len, kender, rizs, keményítő burgonya, diófélék, vetőmag, tej és tejtermékek, juh és kecskehús, marha- és borjúhús, szárított takarmány, komló, cukorrépa, zöldség, gyümölcs és
  - **+2%** fehérjenövényekre (szója-vita).
- A Bizottság előzetes engedélye alapján működtethető,
- Nem sikerült elérni a sertés, baromfi és dohány támogathatóságát.

Vidékfejlesztési támogatások az állattenyésztés szolgálatában (EMVA)

Vidékfejlesztési prioritások 2014-2020

A 2014-2020 időszak vidékfejlesztési céljait a *hat vidékfejlesztési Uniós prioritáson* keresztül kell elérni:

1. Tudás transzfer a mezőgazdaságban és az erdőgazdálkodásban
2. Mezőgazdaság versenyképessége, üzemek életképessége (**beruházások**)
3. **Élelmiszerlánc-szervezés, kockázatkezelés** a mezőgazdaságban
4. Mezőgazdaságtól és erdőgazdálkodástól függő ökoszisztémák megőrzése, javítása (**AKG, Natura 2000, ökogazdálkodás, génmegőrzés**, stb.)
5. Erőforrás hatékonyság és alacsony szénfelhasználású és szén-dioxid-kibocsátású gazdaságra való áttérés az agrár-élelmiszer és erdőgazdálkodási ágazatokban
6. A vidéki területek foglalkoztatási és fejlesztési lehetőségeinek kiaknázása.

EMVA finanszírozása

- Hét évre 3.5 millió euró érkezik Magyarországra.
- Társfinanszírozási arány: kevésbé fejlett régiókban 85%, fejlett régiókban 53%.
- Teljesítménytartalék mértéke 7%.
- A pillérek közötti forrásátvitel lehetséges mértéke 15% mindkét irányban.
- ÁFA támogatható, ha a nemzeti jogszabályok alapján nem igényelhető vissza.
- Az n+2 szabály n+3-ra változott, ennek különösen a 2014-es átmeneti év allokációja esetén lesz jelentősége.

Főbb változások a 2007-2013 időszakhoz képest

- ÚMVP tengelyei megszűnnek, egy intézkedés lista készül – kombinálható intézkedésekkel.
- Tematikus alprogramok: fiatal gazdák, rövid értékesítési lánc
- Európai Innovációs Partnerségi (EIP) Hálózat
- LEADER koncepció kiterjesztése és megerősítése –
Közösségvezérelt helyi fejlesztés: CLLD
- Kockázatkezelési intézkedések átkerülnek a II. pillérbe

Az EMVA 2014-2020 állattenyésztésre vonatkozó hívószavak

2014-2020 között az EMVA forrásból az állattenyésztési ágazatok **kiemelt prioritást élveznek, az alábbi főbb intézkedések kapcsolódnak hozzájuk:**

1. **Beruházások:** innovatív tartási és takarmányozási technológiák, energetikai hatékonyság fejlesztése, eszközbeszerzés, energiahatékonyság javítása érdekében épületenergetikai beruházások, mezőgazdasági melléktermék energiacélú felhasználása (telepi mellékterméket, trágyát hasznosító biogáz termelő berendezések)
2. **Állatjóléti célprogramok** – tej állatjólét (2016-20 között új programból)
3. **Agrár-környezetgazdálkodás**
4. **Pénzügyi eszközök alkalmazása** – hitelalap (kedvezményes hitel, kamattámogatás)
5. **Európai Innovációs Partnerség**
6. **Élelmiszeripari fejlesztés**
7. **Kockázatkezelés** – jövedelemstabilizációs eszköz

EMVA élelmiszeripari beruházási intézkedés

- **Versenyképesség növelése - egyedi fejlesztések (2/a)**
  - Magasabb hozzáadott értékű termékek előállítását célzó fejlesztések
  - Vállalati szerkezetátalakítást, versenyképesebb termékstruktúra kialakítását, piacra jutást elősegítő fejlesztések
  - Piaci keresletre alapozott kapacitásbővítő fejlesztések
- **Erőforrás-hatékonyság elősegítése - egyedi fejlesztések (5/b)**
  - Anyag-, energia- víztakarékos, valamint környezetterhelést csökkentő feldolgozási technológiák bevezetése
  - Üzemi infrastruktúra energia- és víztakarékosságot, valamint emisszió-csökkentést célzó korszerűsítése
- **Együttműködés ösztönzése - közös beruházások (2/a)**
  - Az együttes piacra jutás elősegítése érdekében vállalatok együttműködésében megvalósuló élelmiszer-feldolgozási beruházások
  - Közös (regionális) élelmiszer-feldolgozási központokban megvalósuló élelmiszer-feldolgozási beruházások
- **Innovációs projektek eredményének gyártásba történő bevezetése (2/a):**
  - Együttműködés keretében kidolgozott új termékek, eljárások és technológiák gyártásba történő bevezetéshez szükséges üzemi fejlesztések.

Európai Innováció Partnerség

Cél a tudásátadás és az innováció előmozdítása a mezőgazdaságban, az erdészetben és a vidéki térségekben

- **Az innováción egy új ötlet sikeres megvalósítását értjük, amely a megvalósítási területen belül számít újnak.** Az ötlet lehet egy új termék, gyakorlat, szolgáltatás, termelési eljárás vagy egy új módja a szervezési folyamatoknak. Figyelembe kell venni azt a tényt, hogy az innováció lehet technológiai, nem technológiai vagy szociális jellegű, és alapulhat új vagy hagyományos gyakorlatokon.
- Az innováció hazai megközelítésénél az **interaktív ("rendszer") innovációt** részesítjük előnyben, amelynek építőelemei nemcsak a tudományból, hanem a gyakorlatból és közvetítők által is származhatnak.

Európai Innováció Partnerség

- Az **operatív csoportok** (termelők, kutatóműhelyek, szaktanácsadók, szakmai szervezetek, stb.) a gazdálkodáshoz kötődő innovációs szükségletek, igények alapján szerveződnek. A csoportok feladata, hogy a tudástermelő, tudásfelhasználó és a tudásközvetítő funkciókat is egyesítsék.
- A **gazdálkodási szükséglet-vezérelt, gazdálkodási igényalapú innovációs megoldásokat** támogatjuk.
- A tervek szerint **kombinált projektek** megvalósítását fogjuk végrehajtani a 36. cikk - együttműködések intézkedés keretében.
- A **innovációs tevékenységek megvalósításának koordinálására egy innovációs központot** tervezünk létrehozni, amely az innovációs ügynökség.

EU-s piacsabályozás

- Piacsabályozás módosul a KAP reform keretében
- Tej ágazat: szigorúan szabályozott ágazat, 2015-ig működik a kvótarendszer
- Átmeneti szabályozás: tejcsomag, mely 2020-ig szabályozza a szerződéses kapcsolatokat, erősíti a szakmaközi szervezeteket és segíti az ágazati együttműködést.

Kutatás-fejlesztés, képzés

- 2014. január 1-jével létrejön a **Nemzeti Agrárkutatói és Innovációs Központ** (750 fő, ebből 260 kutató), melyen belül létrejön többek között:
  - Állattenyésztési, Takarmányozási és Húsipari Kutatóintézet,
  - Élelmiszertudományi Kutatóintézet,
  - Növénytermesztési Önálló Kutatói Osztály.
  - Önálló gazdasági társaságként működik tovább a központ tulajdonosi joggyakorlásában a **Magyar Tejgazdasági Kísérleti Intézet Kft.**, Mosonmagyaróvár.
-
- 2013 szeptemberétől a VM fenntartásában 59 iskolából álló **agrár-szakképző hálózat** van (2800 pedagógus)

Nemzeti hatáskörű intézkedések

- **Földforgalmi törvényben** állattartás, vetőmeg-előállítás vagy tagtól bérelt föld esetén 1800 hektárig lehetőség van a birtokmaximum túllépésére.
- **Nemzeti támogatások** (állatjólét, állati hulla ártalmatlanítása, állatbetegségek megelőzése, stb.) notifikációjának hosszabbítása megkezdődött, automatikusan hosszabbodnak 2014. június 30-ig.
- **Szaktanácsadás** a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara égisze alatt kerül újjászervezésre.
- Nő a **tisztességtelen piaci magatartást tanúsító szervezetekkel szembeni fellépés** lehetősége (etikai eljárás kezdeményezése).
- Nemzeti Agrárgazdasági Kamara **nagykereskedelmi cégeket** is tagjai közé kívánja emelni.

Köszönöm megtisztelő figyelmüket!